

21

WERKGROEP NOORDZEE

P. Pichot

J AARVERSLAG

1990

J

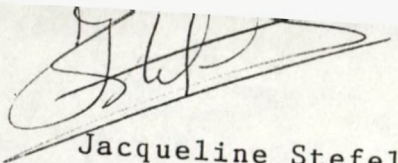
WERKGROEP NOORDZEE

Vossiusstraat 20-III Tel. 020-6761477 Amrobank 41.13.15.870
1071 AD Amsterdam Fax: 020-6753806 Postgiro 3666563

Amsterdam, 31 oktober 1991.

Geachte abonnee/donateur,

Hoewel 1990 alweer een poosje achter ons ligt, bieden we u hierbij het jaarverslag van de Werkgroep Noordzee over dat jaar aan. Daar de interesse voor de jaarverslagen vrij groot is, streven we ernaar het jaarverslag 1991 begin komend jaar aan te bieden.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Stefels', written over a horizontal line.

Jacqueline Stefels,
voorzitter.

JAARVERSLAG WERKGROEP NOORDZEE 1990

INHOUD

1. Inleiding

2. Activiteiten per beleidsveld

- 2.1 Scheepvaart
- 2.2 Visserij
- 2.3 Waterkwaliteit
- 2.4 Delfstofwinning
- 2.5 Nota's en plannen
- 2.6 Internationale Samenwerking
- 2.7 Nationale samenwerking

3. Publiciteit, voorlichting en edukatie

- 3.1 Noordzeekonferentie
- 3.2 Coastwatch
- 3.3 Periodieken
- 3.4 Lezingen
- 3.5 Persberichten

4. Het Noordzeemilieu in het nieuws

5. Actiepunten 1991

- 5.1 Beleidsbeïnvloeding
- 5.2 Onderzoek
- 5.3 Voorlichting, edukatie en publiciteit

6. Organisatie van de Werkgroep Noordzee

- 6.1 Algemeen Bestuur
- 6.2 Dagelijks Bestuur
- 6.3 Werkgroepoverleg
- 6.4 Buro
- 6.5 Financiën

1. INLEIDING

Het jaar 1990 was een woelig jaar, zowel voor de Noordzee als voor de Werkgroep. De derde Noordzeekonferentie in Den Haag had een versterking van het milieubeleid moeten opleveren. De konferentie diende vooral als toetssteen voor de reeds gemaakte internationale afspraken. Die toetsing bracht grote vertraging in de uitvoering van het beleid aan het licht, terwijl de nieuwe afspraken met al hun ontsnappingsklausules marginaal zijn.

Voor de Werkgroep bracht 1990 wel grote veranderingen mee. Op basis van het door het bestuur van de Werkgroep opgestelde strategisch plan werd de structuur van de Werkgroep drastisch gewijzigd. De Kerngroep werd als bestuursorgaan opgeheven ten gunste van een Algemeen Bestuur, waarin de banden met andere milieuorganisaties nauwer zijn aangehaald. Er is een nieuw discussieplatform in het leven geroepen in de vorm van het Werkgroepoverleg (WGO). De bijeenkomsten van het WGO zijn steeds gewijd aan een bepaald inhoudelijk thema.

Een belangrijke ontwikkeling vond plaats op het terrein van de offshore-activiteiten. Voor het eerst werd een door de Waddenvereniging en de Werkgroep Noordzee ingesteld verzoek tot schorsing van een boorvergunning door de Raad van State gehonoreerd op grond van het milieubelang.

2. AKTIVITEITEN PER BELEIDSVELD

- 2.1 Scheepvaart** Via de invulling van de waarnemerszetel van Friends of the Earth International (FOEI) is de Werkgroep Noordzee betrokken bij het internationaal overleg van de Milieukommissie van de Internationale Scheepvaart Organisatie IMO. Op de bijeenkomst van de commissie in november 1990 was ook een vertegenwoordiger van de Werkgroep Noordzee aanwezig. Aan de orde kwamen de verlaging van de lozingsnormen voor olie, technische milieu-eisen m.b.t. schepen, eisen aan de kwaliteit van de bemanning, luchtverontreiniging door schepen, transponders op containers met milieugevaarlijke stoffen en regels voor het gebruik van aangroeiwerende verf.
- De Werkgroep Noordzee is tevens vertegenwoordigd op de bijeenkomsten van de Nederlandse Commissie Marine Pollution IMO (CMPI) waar de Nederlandse opstelling m.b.t.

milieuaspecten van scheepvaart in de IMO wordt besproken. Naar aanleiding van de lozing van een mengsel van plantaardige olie en nonylphenol en de daardoor veroorzaakte olieslachten onder zeevogels is een verbod op het gebruik van toxische schoonmaakmiddelen aan de orde geweest. De Werkgroep heeft verklaard daarvan een voorstander te zijn. Plantaardige oliën hebben een vergelijkbaar effect op het verenkleeft van vogels als aardolie. In opdracht van de Directie Noordzee is het NIOZ inmiddels gestart met een onderzoek naar de effecten van niet alleen oliën, maar van alle "lipofiele stoffen" op zeevogels. Tot verbazing van de Werkgroep Noordzee bleek op een van de CMPI-bijeenkomsten dat allerlei scheepsafval aan boord van de schepen verbrand wordt. Ook afval dat op grond van het MARPOL-verdrag niet geloosd mag worden (zoals olie, chemikaliën en plastics) komt in verbrandingsinstallaties aan boord terecht. Het MARPOL-verdrag zegt niets over verbranden en dus is het toegestaan. Ook is op die manier niet meer achteraf controleerbaar of verdwenen afval illegaal geloosd is of verbrand. De Werkgroep Noordzee heeft het standpunt ingenomen dat er strenge regels voor de verbranding aan boord van schepen moeten komen, bovendien is het een reden temeer om de drempel tot afgifte van scheepsafval aan een Haven Ontvangst Installatie (HOI) zo laag mogelijk te maken.

Foto: Machteld Klees

2.2 Visserij Het wordt steeds duidelijker dat de Noordzeevervisserij één van de menselijke activiteiten is die grote nadelige invloed op het natuurlijk functioneren van de Noordzee hebben. Het tweede Werkgroepoverleg dat in de nieuwe structuur van de Werkgroep Noordzee plaats vond was dan ook gewijd aan de relatie natuur - visserij op de Noordzee. De discussie spitste zich toe op de invulling van het begrip duurzame visserij. De voor- en nadelen van verschillende mogelijke maatregelen ter bescherming van de Noordzeenatuur kwamen ter sprake, zoals het sluiten van bepaalde gebieden. Een definitieve uitspraak m.b.t. een bepaalde optie rolde daar niet uit. Wel was men het er over eens dat het natuurlijk functioneren van het Noordzee-ekosysteem de randvoorwaarde moet zijn en niet een maximale opbrengst van vis. Binnen de Werkgroep Noordzee is een visserij overleggroep ingesteld met als doel een gefundeerd standpunt m.b.t. noodzakelijk visserijbeleid te ontwikkelen.

2.3 Waterkwaliteit De eerste actie die de Werkgroep Noordzee in 1990 voerde had betrekking op de lozing van rioolslib voor de kust bij Scheveningen. Deze lozing is reeds vele jaren een doorn in het oog van de milieubeweging en vele juridische procedures hebben het gelijk uiteindelijk wel aan de kant van het zeemilieu doen belanden, maar daarmee leek de lozing niet te stoppen. Het Hoogheemraadschap Delfland leek alles in het werk te stellen om de lozing zo lang mogelijk te laten voortduren. De (onterecht verlengde) vergunning was reeds afgelopen op 1 oktober 1989. Na die tijd trad de trendy beleidsfiguur "gedogen" in werking: illegaal lozen met medeweten van de overheid. De Werkgroep Noordzee heeft samen met de Zuidhollandse Milieufederatie de minister verzocht "bestuursdwang" toe te passen teneinde de lozing te doen stoppen. Dit was bedoeld als een eerste aanzet voor verdere ingebrekestelling van de overheid inzake het vergunningenbeleid. Uiteindelijk bleek dat laatste niet nodig. Delfland heeft de maximale rek uit het beleid benut om uiteindelijk per 1 mei 1990 de laatste lozingspijp voor rioolslib op de Noordzee buiten gebruik te moeten stellen. De komende vier jaar wordt het slib gestort in de slufteer aan de Maasvlakte en het is de bedoeling dat het daarna wordt verbrand.

Lozingen kunstmestfabrieken

De beide kunstmestgiganten Kemira en Hydro-

Agri in Pernis en Vlaardingen, bekend (of beter berucht) uit het verleden onder de namen DSM en Windmill, kregen een nieuwe WVO vergunning tot in ieder geval 1994. De Zuid-Hollandse milieufederatie nam het initiatief tot een bezwarenprocedure tegen de vergunning-aanvraag en later tegen de vergunningverlening. Diverse milieu-organisaties, waaronder de Werkgroep Noordzee, onderschreven de bezwaren van de Milieufederatie. De voornaamste bezwaren richtten zich tegen de toestemming tot lozen van diverse zware metalen, fosfaat en radioactief materiaal op het oppervlaktewater. Eveneens wordt in het bezwaar het nut van het produkt (kunstmest) ter discussie gesteld. Kunstmest belast bij gebruik het milieu met een aanzienlijke hoeveelheid cadmium. Dit zware metaal wordt gemakkelijk in planten opgenomen en vormt zo een bedreiging voor de volksgezondheid. Bovendien is in een overbemest land als Nederland überhaupt het gebruik van kunstmest een bedenkelijke zaak.

2.4 Delfstofwinning

Ontgrondingen Noordzee

Samen met de Stichting Natuur en Milieu heeft de Werkgroep Noordzee gereageerd op het konsept Regionaal Ontgrondingenplan Noordzee, dat ook een Milieu Effect Rapport (MER) bevat. Over het algemeen hebben de beide milieuorganisaties de aanpak en voorkeur voor "overdimensionering" van de vaargeulen met instemming begroet. Wel is gewezen op het ontbreken van een effectenonderzoek en integrale scenario's voor zandwinning.

Olie- en gaswinning

De in 1989 opgestarte beroepsprocedures tegen oliemaatschappijen die in het Friese Front of nabij de Waddenzee willen boren, kregen hun vervolg in 1990. Tegen één maatschappij, Mobil, werd een kort geding ingesteld omdat deze maatschappij reeds in de zomer van 1990 in het Friese Front wilde boren. Tijdens dit kort geding werd het bijzondere ekologische karakter van het Friese Front onder de aandacht van de Raad van State gebracht. De waarde van dit gebied vindt zijn oorsprong in een grote sedimentatie van voedseldeeltjes. Hierdoor heeft het gebied een bijzonder rijk bodemleven wat weer de basis is voor een grotere biologische rijkdom in de waterkolom. Ook de schadelijke effecten die lozingen tijdens het normale boorproces op de bodem kunnen hebben werden onder de aandacht van de Raad gebracht. Het kort geding tegen Mobil

werd gewonnen. Dit betekent dat deze maatschappij moet wachten met boren tot de bezwarenprocedure voorbij is. In het voorjaar van 1990 vond in de beroepsprocedure de eerste zitting plaats bij het ministerie van EZ (de vergunningverlener). Tot een uitspraak is het in 1990 niet meer gekomen.

2.5 Nota's en plannen

Harmonisatiebeleid en Noordzee Actieplan

In het najaar van 1990 verschenen twee belangrijke beleidsdocumenten m.b.t. het Noordzeemilieu: de Harmonisatiebrief en het Noordzee Actieplan (NAP). In deze twee nota's spelen de afspraken van de derde Noordzeekonferentie een belangrijke rol. De Werkgroep Noordzee bereidde eind 1990 een uitgebreide reaktie voor op beide documenten die in het voorjaar van 1991 in behandeling zijn genomen.

Derde Nota Waterhuishouding

Tesamen met vijf andere milieuorganisaties heeft de Werkgroep Noordzee kritiek geuit op de regeringsplannen zoals verwoord in de Derde Nota Waterhuishouding. De organisaties hebben op 19 november, de dag dat de nota in de kamer werd behandeld, een petitie aangeboden waarin de organisaties aandringen op een veel drastischer aanpak van de watervervuiling.

2.6 Internationale samenwerking

Als er één jaar was waarin samenwerking met andere organisaties op internationaal niveau heeft plaats gevonden dan was het 1990. De aanleiding daarvoor was de Derde Noordzee ministerskonferentie die begin maart in Den Haag werd gehouden. Al meer dan een jaar tevoren heeft de Werkgroep Noordzee zich, onder de paraplu van de internationale milieufederatie Seas At Risk (SAR), bezig gehouden met de voorbereiding van activiteiten en beïnvloeding van het beleidsproces dat tot de konferentie moest leiden. Namens SAR zijn verschillende documenten aan het ambtelijk vooroverleg voor de konferentie aangeboden waarbij de Werkgroep Noordzee steeds haar standpunten m.b.t. scheepvaart, havenontvangst installaties en nutriëntenlast vanuit de landbouw heeft ingebracht. Tijdens de konferentie zijn alle onder SAR ressorterende milieuorganisaties gekoördineerd opgetreden en hebben een gemeenschappelijk aktiedokument aan de konferentie aangeboden, onder de titel Changing Tack (over stag gaan). Ook heeft de voorzitter van SAR een toespraak

tot de konferentie gehouden. Maar ook na de konferentie is de internationale samenwerking binnen SAR-verband voortgezet en is een gezamenlijk beleid uitgezet voor de komende vijf jaar. Daarnaast heeft de Werkgroep Noordzee deelgenomen aan een internationale werkgroep van Seas At Risk die zich bezig houdt met de ontwikkeling van uitgangspunten voor beheer op internationaal nivo van de kustzone (Coastal Zone Management).

2.7 Nationale samenwerking

In 1990 bestond de Waddenvereniging 25 jaar. Dit jubileum van 25 jaar wateractie was voor de Waddenvereniging en drie andere water-milieuorganisaties aanleiding om over nauwere samenwerking te gaan denken. De ontwikkelingen in het watermilieu en het watermilieubeleid maken een sterke en gekoördineerde aanpak door de milieu-organisaties noodzakelijk. Bovendien hangen veel vervuilingsproblemen van het Nederlands oppervlaktewater nauw met elkaar samen. Strukturele samenwerking moet veel dubbel werk voorkomen en een sterke gezamenlijke opstelling mogelijk maken. Daarom is door de vier milieuorganisaties gedacht over een "jubileumkado" in de vorm van een formeel samenwerkingsverband. Op twee oktober, tijdens de watermanifestatie in Haren, is dit idee vormgegeven door de presentatie van het "Waterpakt", een samenwerkingsverband van de Waddenvereniging, de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, de Stichting Reinwater en de Stichting Werkgroep Noordzee. De komende tijd moet deze samenwerking verder worden uitgebouwd met faciliteiten en personeel.

3. PUBLICITEIT, VOORLICHTING EN EDUKATIE

3.1 Noordzeekonferentie De activiteiten van de Werkgroep Noordzee stonden in 1990 grotendeels in het teken van de vierde ministerskonferentie over de Noordzee. Veel energie heeft de Werkgroep gestoken in de organisatie van de activiteiten parallel aan de konferentie. Nederland fungeerde ook op het nivo van de milieuroorganisaties als gastheer voor de zusterorganisaties uit de andere Noordzeelanden. Onder de paraplu van de Seas At Risk federatie hebben milieuroorganisaties uit alle Noordzeelanden een actiecentrum naast het conferentiegebouw ingericht van waaruit diverse activiteiten richting pers en publiek werden ondernomen. Ieder land presenteerde een voor de nationale situatie specifiek milieuprobleem. Tentoonstellingen, lezingen, muziek en toneelvoorstellingen waren onderdeel van het programma, evenals een perscentrum waar permanent commentaar op de ontwikkelingen tijdens de conferentie geleverd werd en een woordvoerder uit ieder Noordzeeland voor de internationale pers beschikbaar was. In de presentaties van de internationale milieubeweging heeft de Werkgroep Noordzee de nadruk gelegd op de toevoer van nutriënten vanuit de landbouw. Ook in het Congresgebouw zelf, waar de conferentie plaats vond waren tentoonstellingen ingericht en werd de pers te woord gestaan.

3.2 Noordzee Actieplan Een stagiaire van de milieukunde opleiding Nieuw Rollecate heeft gedurende haar stage bij de Werkgroep Noordzee een onderzoek gedaan naar de doorwerking van het Noordzee Actieplan (NAP) in de voorlichting die regionale waterbeheerders aan het publiek verstrekken. De bedroevende konklusie uit haar rapport was dat de beheerders zelf nauwelijks op de hoogte zijn van de doorwerking van het NAP op hun terrein, laat staan dat ze het publiek daarvan op de hoogte brengen.

3.3 Coastwatch De Werkgroep Noordzee heeft in 1990 de koördinatie van het Nederlandse deel van het Coastwatchprojekt op zich genomen, nadat het Instituut voor de Leerplan Ontwikkeling, SLO om technische redenen daarvan moest afzien. Coastwatch is een internationaal projekt waarbij kustbewoners gegevens verzamelen over het kustmilieu. In Nederland is de aanpak vooral op edukatieve leest geschoeid en

gericht op middelbare scholieren. Het Instituut voor de Leerplan Ontwikkeling, SLO, verzorgt het edukatieve achtergrondmateriaal. De kern van het projekt is een internationale lijst met vragen over de staat van het kustmilieu die de deelnemers invullen. Dit jaar is het projekt uitgebreid naar buitenschoolse groepen langs de kust. Een kustlengte van 110 km Nederlandse kust op deze wijze onderzocht. Een van de opvallendste resultaten voor Nederland betreft het grote aantal vaten met milieugevaarlijke inhoud op onze stranden. Internationaal is in 13 landen ruim 5000 km kust op deze wijze bekeken. De resultaten zijn samengevat in een rapport. De gegevens zijn o.a. gepresenteerd aan het Europese Parlement.

foto: Johan Vijfvinkel

3.4 Periodieken Springtij

abonnementsbestand: 632.

De belangrijkste onderwerpen in 1990: De Noordzeekonferentie, kustzonebeleid m.b.t. "De Razende Bol", boorvergunningen in het Friese Front, het Coastwatch projekt, Waterpakt, beschermde gebieden op de Noordzee, internationaal scheepvaart overleg in de IMO.

North Sea Monitor

abonnementsbestand: 520.

Als gevolg van financiële en personele problemen is de North Sea Monitor in 1990 slechts verschenen in de vorm van twee dubbelnummers: een special over de resultaten van de Noordzeekonferentie en een special over Coastal Zone Management in Groot Brittannië.

3.5 Publieksakties Hoewel de Werkgroep Noordzee zichzelf niet beschouwt als aktieorganisatie hebben zich in 1990 twee gelegenheden voorgedaan waar volgens de Werkgroep aktie op straat noodzakelijk was, zij het in samenwerking met anderen. Op 28 januari werd een maquette van het Hoogheemraadschap Delfland bedolven onder slib, bij wijze van protest tegen de illegale lozing van rioolslib in de Noordzee door het Hoogheemraadschap. De aktie werd in samenwerking met de Zuidhollandse Milieufederatie uitgevoerd op de stoep van het Museon in Den Haag waar het Hoogheemraadschap op dat moment haar 750-jarig bestaan vierde met een tentoonstelling. Op 14 november dook een delegatie van diverse milieuorganisaties, waaronder de Werkgroep Noordzee, letterlijk op uit de Hofvijver in Den Haag om een petitie aan te bieden aan de kamerkommissie voor Verkeer en Waterstaat over de inhoud van de derde nota waterhuishouding. Het motto van de aktie was: "geen zicht op schoon water". Op de Watermanifestatie in Haren die plaats vond op 2, 3 en 4 november heeft de Werkgroep Noordzee een tentoonstelling verzorgd in de vorm van een stuk nagebouwd strand waarop de manifestatiebezoekers het Coastwatchproject zelf konden uitvoeren. Om het strand heen was een fotoexpositie over de kust en het Coastwatchproject opgesteld.

foto: Johan Vijfvinkel

3.6 Lezingen Leden van de Werkgroep hebben in 1990 verschillende voordrachten verzorgd: op 3/2 een lezing op het kongres van de Werkgroep Zeezoogdieren van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, over de relatie vervuiling en zeezoogdieren; op 13/9 op een kongres van de IAWPRC met als onderwerp "een toekomstige strategie ter bescherming van het Noordzeemilieu; op 13/11 op de waterdag van het Mendelkollege te Haarlem: een dialezing over natuur en milieu op de Noordzee.

3.7 Persberichten Persberichten zijn uitgestuurd over de lozing van rioolslib voor de kust bij Scheveningen en vervolgens over de stopzetting daarvan, over de schorsing van de boorvergunning voor Mobil in het Friese Front, over de Noordzeekonferentie, over de Derde Nota Waterhuishouding, over het Coastwatchprojekt en over de saneringsplannen voor de vissersvloot.

4 HET NOORDZEEMILIEU IN HET NIEUWS

januari 1/1 Groot Britannië gaat in strijd met de afspraken van de tweede Noordzee konferentie en in strijd met het verdrag van Oslo door met de lozing van industriëel afval op de Noordzee. Duitsland, Noorwegen, Zweden en Denemarken tekenen hiertegen bezwaar aan, later sluit ook Nederland zich hierbij aan.

9/1 Kabeljauwvisseren blokkeren sluizen bij IJmuiden uit protest tegen de vangstbeperkingen. Na een kompromis met de regering (niet meer dan 10 kisten per zeereis) wordt de blokkade opgeheven.

28/1 Werkgroep Noordzee en Zuidhollandse milieufederatie voeren actie tegen illegale lozingen van rioolslib in Den Haag. Voor het Museon wordt een maquette van het Hoofdkantoor van de Lozer, het Hoogheemraadschap Delfland, demonstratief onder slib bedolven.

29/1 De evaluatiekommissie Kustwacht konkludeert dat deze dienst niet funktioneert.

februari 1/2 Minister Maij van Verkeer en Waterstaat spreekt zich tijdens een interview met de persdienst van de Seas At Risk Federatie uit voor de instelling van een Exklusieve Economische Zone (EEZ) op de Noordzee.

13/2 Op een perskonferentie in Londen verklaart minister Maij na een geprek met de nieuwe Britse milieuminister, Patton, goede hoop te hebben op een positievere opstelling van de britten op de komende Noordzee konferentie.

16/2 Het International Centre for Waterstudies (ICWS) publiceert een rapport waaruit blijkt dat de vervuiling van de Noordzee, ondanks de internationale beleidsvoornemens, eerder is toegenomen dan verminderd.

maart 3-5/3 Ruim veertig vaten met als inhoud de giftige stof dipenteen spoelen aan op de Friese en Noordhollandse kust. Sommige van de vaten zijn lek. De vaten zijn vermoedelijk als gevolg van storm van het dek van een Pools of Japans schip gespoeld.

6 en 7/3 De derde internationale ministerskonferentie over de Noordzee wordt in Den Haag gehouden. De Britse minister zorgt voor een

krisis in het overleg over de dumping van industrieel afval. Uiteindelijk komt het toch tot een slotverklaring waarin een lijst van 37 prioritaire stoffen wordt genoemd, waarvan de lozing met voorrang moet worden verminderd.

Milieuorganisaties (waaronder de Werkgroep Noordzee) uit alle Noordzeelanden voeren tijdens de konferentie actie in den Haag.

27/3 De kapitein van de Roemeense ertstanker Borcea, die in januari 1988 voor een olieramp voor de Nederlandse kust zorgde, wordt door de Rotterdamse rechtbank bij verstek veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf.

De Raad van State schorst op verzoek van Waddenvereniging en Werkgroep Noordzee een boorvergunning voor Mobil naar olie en gas in het Friese Front op de Noordzee ten Noorden van de Waddeneilanden. In de door het Ministerie van Economische Zaken verleende vergunning is volgens de Raad onvoldoende rekening gehouden met het milieu.

april 1/4 Twaalf mijl ten westen van Den Helder wordt een twaalf kilometer lange olievlek op de Noordzee aangetroffen. Het betreft zeer zware olie, die zeer moeilijk te bestrijden valt. Enige dagen later spoelt een deel van de olie aan op de stranden van Texel en Vlieland.

mei 1/5 Het Hoogheemraadschap Delfland stopt met de (illegale) lozing van rioolslib op de Noordzee. Voorlopig wordt het slib gestort in de 'Slufter' op de Maasvlakte.

5/5 Minister Maij wil onderzoeken of het mogelijk is de kosten van de afgifte van scheepsafval op te nemen in het havengeld. De minister verklaart dit tijdens de behandeling van haar begroting in de Eerste Kamer.

juni 14/6 Oud-hoofdinspecteur Besuijen van de AID verklaart dat die dienst in 1988 en 1989 valse cijfers over visvangst aan de minister zijn verstrekt waardoor de EEG-vangstkwota zijn overschreden.

19/6 Justitieminister Hirsch Ballin kondigt in een brief aan de kamer aan te gaan werken aan rigoreuze maatregelen ter bescherming van het zeemilieu. De minister vindt dat het strafrecht moet worden aangepast, dat Nederland een Exklusieve Economische Zone zou moeten instellen en dat de marine ingeschakeld

moet kunnen worden bij de vervolging van overtredders.

juli 2/7 De Rijksrecherche start een onderzoek naar beschuldigingen dat de AID moedwillig zou hebben geknoeid met vangstgegevens van Noordzeevis.

10/7 Het strand bij Scheveningen raakt vervuild door parafine, een restant van een illegale olielozing.

augustus 21/8 250 kilometer ten noorden van de Waddeneilanden raakt een Noors akkomodatie-platform a.g.v. storm op drift en kapseist, de 49 offshore werkers aan boord worden gered.

september 6/9 De PvdA-fractie in het Europees Parlement verklaart dat een kwart van de Noordzee voor de visserij moet worden gesloten in het belang van de visserij. De fractie baseert zich op gegevens van het RIVO.

19/6 Minister Braks van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij treedt af als gevolg van een falend visserijbeleid.

26/9 In de begroting van Verkeer en Waterstaat voor 1991 wordt de realisatie van internationale afspraken over de Noordzee als een van de belangrijkste punten genoemd.

oktober 3/10 Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland maken bekend van plan te zijn de mogelijkheid van de bouw van 25.000 huizen te onderzoeken op een in te polderen stuk zee tussen Kijkduin en Hoek van Holland.

12/10 De Natuurbeschermingsraad zegt in een advies aan Staatsekretaris Gabor dat alle in de Nederlandse wateren voorkomende walvissoorten onder de Natuurbeschermingswet moeten worden gebracht.

november 3-12/11 Ter hoogte van IJmuiden, Zandvoort, Den Helder en ten Noorden van de Waddeneilanden worden op de Noordzee diverse olievlekken waargenomen. Van een van de lozingen wordt een Bulgaars schip "de Shipka" verdacht. Rijkswaterstaat dient een schadeclaim in en overweegt strafrechtelijke stappen.

10/11 De ministerraad gaat akkoord met het Noordzee-actieplan van minister Maij. In het plan worden de Nederlandse verplichtingen voortvloeiende uit de Noordzeekonferentie vertaald in beleid.

27/11 Europees kommisaris Marin verklaart de vangstkapaciteit van de visserijvloot met 40% te willen inkrimpen.

december 12/12 Een onderzoekskommissie, ingesteld in opdracht van twee ministeries, konkludeert dat het huidige nutriëntenbeleid van de regering niet leidt tot de internationaal afgesproken vermindering van belasting van het milieu door nutriënten, maar dat hardere maatregelen nodig zijn.

18/12 De Tweede Kamer spreekt zich tegen de zin van minister Bukman uit voor het (in internationaal verband) instellen van een verplichting voor aangevoerde vis.

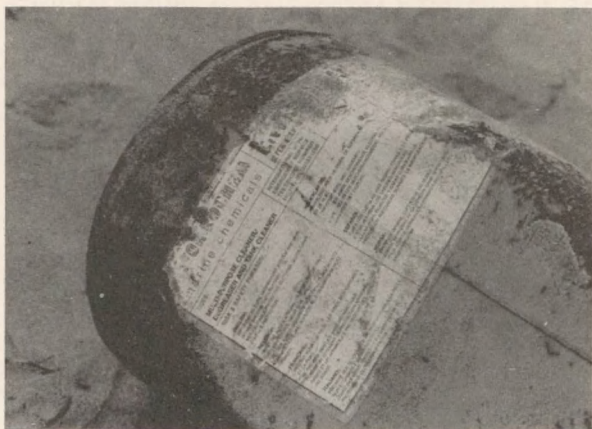

foto: Machteld Klees

5 AKTIEPUNTEN 1991

Voor het jaar 1991 wil de Werkgroep Noordzee zich richten op diverse thema's. Deze thema's zullen zowel liggen op het terrein van de beleidsbeïnvloeding (en het doen van onderzoek in dat kader) als op het terrein van de voorlichting, edukatie en publiciteit.

- .1 Beleidsbeïnvloeding** Op het gebied van de beleidsvoorbereiding kan de Werkgroep aan regering, parlement en ministeries commentaren geven op diverse nota's en rapporten, zoals:
- Noordzeeaktieplan
 - Watersysteemplan Noordzee
 - Milieubeleidsplan voor de scheepvaart
 - Kustwachtevaluatie
 - MER oliehoudende mengsels
 - Struktuurnota zee- en kustvisserij
- Verder zal de Werkgroep deelnemen in diverse overlegstructuren zoals de Noordzeekommissie van de Raad voor de Waterstaat, de CMPI en via de FOEI waarnemer in de MEPC van het IMO.

De werkzaamheden op het gebied van de beleidsuitvoering kunnen bestaan uit het aangaan en afhandelen van juridische procedures, zoals de procedure ten aanzien van het afgeven van boorvergunningen in het Friese Front.

- 5.2 Onderzoek** Op het gebied van onderzoek wil de Werkgroep de volgende onderwerpen aan bod laten komen:
- effectiviteit van havenontvangstinstallaties
 - mogelijkheden van diverse beleidsinstrumenten ten behoeve van het terugdringen van de nadelige effecten van de visserij
 - de relatie tussen het aantal olieslachtoffers en de effectiviteit van maatregelen ten behoeve van het terugdringen van het aantal illegale olielozingen (e.e.a. i.s.m. Vogelbescherming)
 - instrumentarium t.b.v. kustzonebeheer (in SAR-verband)
 - vervolgingsbeleid van illegale olielozers.

5.3 Voorlichting, edukatie en publiciteit

Een algemeen oogmerk van de voorlichting, edukatie en publiciteit is de z.g. "emotionalisering" van de Noordzee; het publiek moet het besef krijgen dat de Noordzee een belangrijk natuurgebied is dat de moeite waard is om te beschermen.

voorlichting en edukatie

Doel: Het Noordzeemilieu onder de aandacht brengen van het publiek om daarmee het maatschappelijk draagvlak voor milieumaatregelen ten gunste van de Noordzee te vergroten. Hiernaast moet de Werkgroep blijven functioneren als een betrouwbare bron van informatie over het Noordzeemilieu.

Voor 1991 staan daarvoor o.a. de volgende activiteiten op stapel:

- uitbrengen van een boek en foldermateriaal over kleine walvisachtigen op de Noordzee (i.s.m. de Waddenvereniging);
- verzorgen van de Nederlandse coördinatie van het internationale Coastwatchproject;
- uitgave van de kwartaaltijdschriften "Springtij" en "North Sea Monitor";
- de produktie van brochures in begrijpelijk Nederlands over specifieke onderwerpen.

foto: Machteld Klees

Publiciteit

Doel: Het publiek maken van de Noordzeemilieu-problematiek en het standpunt van de Werkgroep hierin via de media. Activiteiten kunnen zijn het uitbrengen van persberichten, organiseren van perskonferenties en het (mede) uitvoeren van publicitaire akties.

6 ORGANISATIE VAN DE WERKGROEP NOORDZEE

In 1990 is de structuur van de Werkgroep Noordzee drastisch veranderd. De oude formule van een Kerngroep en een Dagelijks Bestuur werd niet meer als doelmatig ervaren. Te veel kostbare vergadertijd ging zitten in bestuurlijke aangelegenheden, waardoor de ruimte voor milieuonderwerpen regelmatig in het gedrang kwam. Begin 1990 heeft het bestuur een rapport opgesteld waarin de strategie van de Werkgroep voor de jaren negentig is gepresenteerd. Het rapport, onder de titel "Werken aan de Toekomst", noemt als belangrijke taken voor de Werkgroep: het bieden van tegenwicht aan weerstanden tegen beleidsveranderingen ten gunste van het milieu en rechtstreekse participatie in het proces van verinnerlijking bij verschillende economische sectoren. In het plan werd ook voorgesteld de Kerngroep op te heffen ten gunste van een Algemeen Bestuur (AB) en een Werkgroepoverleg (WGO). Het Dagelijks Bestuur (DB) blijft in stand en verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid.

6.1 Algemeen Bestuur Op 26 juni ging de Kerngroep akkoord met haar eigen opheffing en opgaan in Algemeen Bestuur en Werkgroepoverleg. Doel van deze splitsing is om deelname van vrijwilligers aan de activiteiten van de Werkgroep aantrekkelijker te maken, door hen niet meer te belasten met bestuurlijke zaken. Deze zouden vervolgens uitsluitend in het Algemeen en Dagelijks bestuur behandeld worden. In het AB zijn de banden met andere organisaties nauwer aangehaald in de vorm van participatie van vertegenwoordigers van die organisaties. De Vereniging Milieudefensie, De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee waren bereid bestuurskandidaten te leveren. Het AB komt vier keer per jaar bijeen.

Het eerste Algemeen bestuur bestond in 1990 uit:

Jacqueline Stefels	voorzitter
Kees Braak	vice-voorzitter
Rob Gerits	sekretaris
Jan van Setten	penningmeester
Bram van der Lek	lid namens Milieudefensie
Jan Andries van Franeker	lid namens Vogelbescherming
Gerda Allersma	lid namens de Waddenvereniging
Roelof Veeningen	lid
Rob Bijnsdorp	lid
Rik Hindriks	lid
Hans Olsthoorn	lid
Ellen Ninaber	lid

6.2 Dagelijks Bestuur Het Dagelijks bestuur bestond in 1990 uit

Jacqueline Stefels	voorzitter
Kees Braak	vice-voorzitter
Hans Olsthoorn	sekretaris (tot 1/6/1990)
Rob Gerits	sekretaris (vanaf 1/6/1990)
Jan van Setten	penningmeester

6.3 Werkgroepoverleg Halverwege 1990 is als onderdeel van de reorganisatie van de structuur van de Werkgroep Noordzee het Werkgroepoverleg ingesteld. In het Werkgroepoverleg komen uitsluitend inhoudelijke thema's aan de orde en het funktioneert als discussieplatform over de te kiezen beleidslijnen van de Werkgroep. Het WGO komt tien maal per jaar bijeen. Het Werkgroepoverleg kan leiden tot een standpunt van de Werkgroep Noordzee, of een voortzetting van studie en discussie op een bepaald thema. In 1990 zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- Een visie op de bescherming van de Noordzee met een voorstel tot juridische invulling hiervan. Deze discussie heeft geleid tot het voornemen om aan de visievorming aandacht te gaan besteden in een serie discussieavonden.
- Standpuntbepaling t.a.v. de visserij. Visserij is een milieuprobleem wat bij de Werkgroep tot dan toe weinig aandacht kreeg.

Op dit WGO is een eerste aanzet tot standpuntbepaling gemaakt die later in een aparte werkgroep uitgewerkt zal worden.

- Standpuntbepaling t.a.v. de kustwacht-evaluatie. Het gebrekkig functioneren van de huidige kustwachtstructuur is in een evaluatierapport aan de orde gesteld. De Werkgroep heeft zich naar aanleiding van de discussie op het standpunt gesteld dat een gebundelde kustwachtstructuur wenselijk is.

6.4 Buro Buromedewerkers in 1990 waren:

Roelof Veeningen	algemeen coördinator tot eind maart 1990
Hans Olsthoorn	interim algemeen coördinator in april en mei 1990
Rob Gerits	algemeen coördinator vanaf juni 1990
Johan Vijfvinkel	coördinator voorlichting, edukatie en publiciteit
Iris de Maaker	administratie en boekhouding
Kees Vermeer	vervanger boekhouding

Stageplaatsen werden vervuld door Edwin Bleijinga en Nicole Bosch, beide van de opleiding milieukunde Nieuw Rollecate uit Deventer. Het buro werd tevens ondersteund door een aantal vrijwilligers, waaronder als vaste medewerkers: de heer de Rijk voor het betalingsverkeer, Martin Vink voor dokumentatie en administratie en Arthur Boelhouser voor de vormgeving van de periodieken.

6.5 Financiën In 1990 werd de Werkgroep financieel ondersteund door:
 het ministerie van Verkeer en Waterstaat, het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Alle drie de ministeries verstrekten subsidies ten behoeve van de exploitatiekosten. Daarnaast werd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat het Coastwatch project gesubsidiëerd. Een uitgebreider overzicht van de financiën van de Werkgroep is te vinden in het financieel jaarverslag over 1990.

WERKGROEP NOORDZEE

Vossiusstraat 20-III
1071 AD Amsterdam
Tel. 020-761477
Postgiro 3666563